

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

[૨૦૧૬] ૩ એસ.સી.આર. ૫૬૧

તત્તુ લોધી ઉર્ફે પંચમ લોધી

વિરુદ્ધ

સ્ટેટ ઓફ મધ્ય પ્રદેશ

(ક્રિમિનલ અપીલ નં. ૨૯૨-૨૯૩ ઓફ ૨૦૧૪)

૧૬ સપ્ટેમ્બર, ૨૦૧૬

[જે. ચેલમેશ્વર, શિવા કીર્તિ સિંહ અને અભય મનોહર સપ્રે, ન્યાયમૂર્તીશ્રી]

ભારતીય દંડ સંહિતા, ૧૮૬૦: કલમો ૩૬૩, ૩૬૪, ૩૭૬(૨) (એફ)/૫૧૧
અને ૨૦૧ - સગીર બાળકીનું અપહરણ અને તેના પર બળાત્કારનો પ્રયાસ
ત્યારબાદ તેની હત્યા - સંજોગોવશાત પુરાવા અને મૃત્યુદંડ પર આધારિત
દોષસિદ્ધિ - નિર્ણય: સાક્ષીઓના પુરાવા, તબીબી પુરાવા અને ગુનાહિત

સામગ્રીની જમીને ધ્યાનમાં રાખીને, નીચલી અદાલતોના એ તારણમાં દખલ કરવાનું કોઈ કારણ નથી કે અપીલકર્તાએ પીડિતાનું અપહરણ કર્યું હતું અને તેના પર જાતીય શોષણ કર્યા પછી ગળું દબાવીને તેની હત્યા કરી હતી – સંજોગોની સાંકળ સંપૂર્ણ હતી – તબીબી પુરાવા વધુમાં દર્શાવે છે કે પીડિતા પર બળાત્કાર ગુજારવામાં આવ્યો હતો – નીચલી અદાલતે અપીલકર્તાને માત્ર બળાત્કારના પ્રયાસ માટે દોષિત ઠેરવવામાં ભૂલ કરી હતી – સજા સંબંધી બાબતે, હકીકતો ભાગ્યે જ જોવા મળતા કેસ નું નિર્માણ કરતી નથી, તેથી, મૃત્યુદંડની સજા કાયમ રાખવામાં આવી નથી – અપીલકર્તાને આજીવન કેદની સજા ફટકારવામાં આવે છે અને સાથે વધુ નિર્દેશ આપવામાં આવે છે કે તે જેલમાં ૨૫ વર્ષની વાસ્તવિક કેદની મુદત પૂર્ણ ન કરે ત્યાં સુધી તેને મુક્ત કરવામાં આવશે નહીં – સજા/સજા ફરમાવવી.

અપીલોને ફગાવી દેતા, કોર્ટે નિર્ણય કર્યો

ઠેરવ્યું : ૧. દુકાનદાર (ફરીયાદપક્ષના સાક્ષી-૭) ના પુરાવાની કાળજીપૂર્વક વિચારણા કર્યા પછી કે જ્યાંથી પીડિતાએ આરોપી માટે 'ગુટખા' ખરીદ્યા હતા અને ફરિયાદી અને અન્ય સાક્ષીઓના પુરાવા સાથે તબીબી પુરાવા, જમી અહેવાલ અને ફોરેન્સિક સાયન્સ લેબોરેટરીના અહેવાલ જે આરોપીના ઘરેથી જમ કરાયેલ ગુણી, બેડ-શીટ અને બેડ-કવર પર માનવ રક્તની હાજરીની પુષ્ટિ કરે છે, હાઈકોર્ટ દ્વારા યોગ્ય રીતે સમર્થન અપાયેલા નીચલી અદાલતના તારણોમાં

દખલ કરવાનું કોઈ યોગ્ય કારણ નથી કે અપીલકર્તા-આરોપીએ પીડિતાનું અપહરણ કર્યું અને જાતીય શોષણ કર્યા પછી, ગળું દબાવીને તેની હત્યા કરી. અપીલકર્તા તરફથી પહેલી રજૂઆત કે સંજોગોવશાત પુરાવાની સાંકળ સંપૂર્ણ નથી અને આરોપીનો ગુનો સાબિત કરતી નથી તે કોઈપણ આધાર વિનાની હોવાનું જણાયું છે. [ફકરો ૩] [૫૬૪-એ-સી]

૨. પોસ્ટ-મોર્ટમ રિપોર્ટમાં, ગરદન અને ચહેરા પરની ઈજાઓ દર્શાવવા ઉપરાંત પેટ પર તેમજ યોનિમાર્ગની ડાબી બાજુએ ઈજાના અનેક ઉઝરડાના નિશાન જોવા મળ્યા હતા. આંતરિક તપાસ સ્પષ્ટપણે નોંધે છે: '.... પ્રજનન અંગમાં હાઈમેન પટલ ફાટી ગયું હતું. હળવો રક્તસ્ત્રાવ અને સોજો જોવા મળ્યો હતો....' ડૉક્ટર (ફરીયાદપક્ષના સાક્ષી-૯) દ્વારા યોગ્ય રીતે સાબિત કરાયેલ સાત વર્ષની પીડિતાના પોસ્ટમોર્ટમ રિપોર્ટમાં નોંધાયેલા ઉક્ત તારણોને ધ્યાનમાં રાખીને, આરોપીને બળાત્કાર માટે દોષિત ન ઠેરવવાનું કોઈ કારણ નહોતું માત્ર એટલા માટે કે ફરીયાદપક્ષના સાક્ષી-૯ એ તેમની મૌખિક જુબાનીમાં આકસ્મિક નિવેદન આપ્યું હતું કે મૃતકના મૃત્યુ પહેલા તેના પર બળાત્કાર કરવાનો પ્રયાસ કરવામાં આવ્યો હતો. [ફકરો ૪] [૫૬૪-એ-સી]

૩. આ કેસની હકીકતો અપીલકર્તાની મૃત્યુદંડની સજાને સમર્થન આપવા માટે 'ભાગ્યે જ જોવા મળતા કેસ' તરીકે પ્રસ્થાપિત થતી નથી. તેથી મૃત્યુદંડની સજા કાયમ રાખવામાં આવી નથી. આ ઘટના વર્ષ ૨૦૧૧ ની છે જ્યારે અપીલકર્તા લગભગ ૨૭ વર્ષનો હતો. એ હકીકતને ધ્યાનમાં રાખીને કે મૃતક, એક લાચાર બાળક અપીલકર્તાના હાથે વાસનાના ગુનાનો શિકાર બની હતી અને જો અપીલકર્તાને આજીવન કેદની સામાન્ય મુદત જે અમુક હેતુઓ માટે ૧૪ વર્ષ ગણવામાં આવે છે તે પૂર્ણ કર્યા પછી જેલમાંથી બહાર આવવાની મંજૂરી આપવામાં આવે તો આવા ગુનાનું પુનરાવર્તન થવાની સંભાવના હોઈ શકે છે, અપીલકર્તાને આજીવન કેદની સજા ફટકારવી જોઈએ અને સાથે વધુ નિર્દેશ આપવો જોઈએ કે તે જેલમાં ૨૫ વર્ષની વાસ્તવિક કેદની મુદત પૂર્ણ ન કરે ત્યાં સુધી તેને મુક્ત કરવામાં આવશે નહીં. [ફકરા ૯, ૧૦] [૫૬૭-સી-૭]

ક્રિમિનલ એપેલેટ જ્યુરિસડિક્શન: ક્રિમિનલ અપીલ નં. ૨૯૨-૨૯૩ ઓફ ૨૦૧૪.

મધ્ય પ્રદેશ હાઈકોર્ટ, જબલપુરના ક્રિમિનલ રેફરન્સ નં. ૩ ઓફ ૨૦૧૩ અને ક્રિમિનલ અપીલ નં. ૭૧૧ ઓફ ૨૦૧૩ માં આપેલા તારીખ ૦૨.૦૭.૨૦૧૩ ના ચુકાદા અને આદેશ પરથી.

સુશ્રી મીનાક્ષી અરોરા, સિનિયર એડવોકેટ, સુશ્રી રુખસાના ચૌધરી, સુશ્રી શમ્પા નાથ, સુશ્રી વંદના ગોગના, સુશ્રી વાસવ અનંતવરામન અને સુશ્રી અનન્યા, અપીલકર્તા માટે એડવોકેટ્સ.

સત્રી ચૌધરી, મિશ્રા સૌરભ અને અભિલાષ અત્રી, પ્રતિવાદી માટે એડવોકેટ્સ.

કોર્ટનો ચુકાદો આમના દ્વારા આપવામાં આવ્યો હતો

શિવા કીર્તિ સિંહ, ન્યાયમૂર્તિશ્રી

૧. અપીલકર્તા, જેના પર ભારતીય દંડ સંહિતા (ટૂંકમાં 'આઈપીસી') ની કલમ ૩૬૬(એ), ૩૬૩, ૩૬૪, ૩૭૬(૨)(એફ)/૫૧૧ અને ૨૦૧ હેઠળ ગુનાઓ માટે ચાર્જશીટ દાખલ કરવામાં આવી હતી, તેની સુનાવણી બારમા એડિશનલ સેશન્સ જજ, જબલપુર દ્વારા સેશન્સ ટ્રાયલ નં. ૩૨૪ ઓફ ૨૦૧૧ માં કરવામાં આવી હતી. તેને લગભગ સાત વર્ષની સગીર બાળકીની હત્યા કરવા અને તેનું અપહરણ કરવા અને તેના પર બળાત્કારનો પ્રયાસ કરવા અને ગુનાને લગતા પુરાવાઓનો નાશ કરવા માટે દોષિત ઠેરવવામાં આવ્યો હતો. નીચલી અદાલતે આઈપીસી ની કલમ ૩૦૨ હેઠળ મૃત્યુદંડની સજા, આઈપીસી ની કલમ ૩૬૪ હેઠળના ગુના માટે આજીવન સખત કેદ અને રૂ.૧,૦૦૦/- નો દંડ તથા

કસૂરવાર થવા પરની શરત, આઈપીસી ની કલમ ૩૬૩ હેઠળના ગુના માટે સાત વર્ષની સખત કેદ અને સમાન દંડ, આઈપીસી ની કલમ ૩૭૬(૨)(એફ)/૫૧૧ હેઠળના ગુના માટે સાત વર્ષની સખત કેદ અને સમાન દંડ અને આઈપીસી ની કલમ ૨૦૧ હેઠળના ગુના માટે સાત વર્ષની સખત કેદ અને સમાન દંડની સજા ફટકારી હતી. કેદની તમામ સજાઓ એકસાથે ચલાવવાનો નિર્દેશ આપવામાં આવ્યો હતો. આક્ષેપિત ચુકાદા દ્વારા મધ્યપ્રદેશ હાઈકોર્ટે નીચલી અદાલતના તારણો સાથે સંમતિ દર્શાવી અને ક્રિમિનલ રેકૉર્ડ્સનો હકારાત્મકમાં જવાબ આપ્યો, મૃત્યુદંડની સજાની પુષ્ટિ કરી અને અપીલકર્તા દ્વારા કરવામાં આવેલી ફોજદારી અપીલને ફગાવી દીધી.

૨. અપીલકર્તાના વિદ્વાન સિનિયર એડવોકેટ, સુશ્રી મીનાક્ષી અરોરાએ શરૂઆતમાં ઘટનાના કોઈ પ્રત્યક્ષદર્શી સાક્ષીની ગેરહાજરી અને સમગ્ર ફરિયાદી કેસની માત્ર સંજોગોવશાત પુરાવા પર નિર્ભરતા દર્શાવીને અપીલકર્તાની દોષસિદ્ધિને પડકારવાનો પ્રયાસ કર્યો હતો. રાજ્ય માટેના વિદ્વાન વકીલે કાયદામાં સંપૂર્ણપણે સંજોગોવશાત પુરાવા પર દોષસિદ્ધિ સુરક્ષિત કરવામાં કોઈ અડચણ નથી તેમ રજૂઆત કરીને દોષસિદ્ધિના પડકારનો સામનો કર્યો. હકીકતો પર, તેમણે પ્રકાશ પાડ્યો કે નીચલી અદાલતે રેકૉર્ડ પરના તમામ પુરાવાઓને નિષ્પક્ષપણે અને વિગતવાર ધ્યાનમાં લીધા અને આરોપી સામે નીચેના પાંચ સંજોગો સાબિત થયા હોવાનું જણાયું:

(i) આરોપીએ ઘટનાના થોડા સમય પહેલા પીડિતાને તેના માટે 'ગુટખા' ખરીદવા અને લાવવાનું કહ્યું હતું અને થોડા સમય પછી તે લાપતા થઈ ગઈ.

(ii) પીડિતા છેલ્લે આરોપી સાથે જીવંત જોવા મળી હતી.

(iii) આરોપીએ પીડિતાની શોધખોળ માટે તેના ઘરની ચાવીઓ સોંપવાનું ટાલ્યું હતું.

(iv) આરોપીના ઘરેથી એક ગુણીમાં પીડિતાના મૃતદેહની પ્રાપ્તિ અને જમી.

(v) આરોપીના મેમોરેન્ડમ નિવેદનના આધારે આરોપીના ઘરેથી બેડ શીટ સહિત લોહીથી ખરડાયેલા કપડાંની જમી.

૩. અપીલકર્તા વતી કરવામાં આવેલી રજૂઆતના સંદર્ભમાં કે વાજબી શંકાની પેલે પાર તેનો ગુનો સાબિત કરવા માટે પુરાવાની સાંકળ સંપૂર્ણ ન હતી, અમે સંબંધિત પુરાવાઓની અને નીચલી અદાલત દ્વારા તેના ચુકાદાના ફકરા ૧૫ થી ૩૨ માં કરવામાં આવેલી તેની વિગતવાર ચર્ચાની અને હાઈકોર્ટ દ્વારા કરવામાં આવેલી સમાન કવાયતની તપાસ કરી છે. દુકાનદાર અનિલ કુમાર જૈન (ફરીયાદપક્ષના સાક્ષી-૭) ના પુરાવાની કાળજીપૂર્વક વિચારણા કર્યા પછી કે જ્યાંથી પીડિતાએ આરોપી માટે 'ગુટખા' ખરીદ્યા હતા અને ફરીયાદી ગપ્પુ ઉર્ફે

શીરસાગર, હેમરાજ, રામ કુમાર, સીતારામ, મહારાજ સિંહના પુરાવા સાથે તબીબી પુરાવા, જમી અહેવાલ અને ફોરેન્સિક સાયન્સ લેબોરેટરીના અહેવાલ જે આરોપીના ઘરેથી જમ કરાયેલ ગુણી, બેડ-શીટ અને બેડ-કવર પર માનવ રક્તની હાજરીની પુષ્ટિ કરે છે, અમને હાઈકોર્ટ દ્વારા યોગ્ય રીતે સમર્થન અપાયેલા નીચલી અદાલતના તારણોમાં દખલ કરવાનું કોઈ યોગ્ય કારણ જણાતું નથી કે અપીલકર્તા-આરોપીએ પીડિતાનું અપહરણ કર્યું અને જાતીય શોષણ કર્યા પછી, ગળું દબાવીને તેની હત્યા કરી. અપીલકર્તા તરફથી પહેલી રજૂઆત કે સંજોગોવશાત પુરાવાની સાંકળ સંપૂર્ણ નથી અને આરોપીનો ગુનો સાબિત કરતી નથી તે કોઈપણ આધાર વિનાની હોવાનું જણાયું છે. અમને દોષસિદ્ધિની પુષ્ટિ કરવામાં કોઈ ખચકાટ નથી.

જ. કારણ કે રાજ્ય અથવા ફરિયાદી પક્ષ તરફથી હાઈકોર્ટ સમક્ષ કોઈ અપીલ કરવામાં આવી ન હતી કે આ કોર્ટમાં એવી કોઈ અપીલ નથી, અમે નીચલી અદાલત દ્વારા કરવામાં આવેલી દોષસિદ્ધિની પુષ્ટિ કરી છે પરંતુ આરોપીને માત્ર બળાત્કારના પ્રયાસ માટે દોષિત ઠેરવવામાં નીચલી અદાલત દ્વારા કરવામાં આવેલી ભૂલ અંગે અમારી અસંમતિ દર્શાવવામાં અમને કોઈ ખચકાટ નથી. પોસ્ટ-મોર્ટમ રિપોર્ટમાં, ગરદન અને ચહેરા પરની ઈજાઓ દર્શાવવા ઉપરાંત પેટની ડાબી અને જમણી બાજુએ તેમજ ચોનિમાર્ગની ડાબી બાજુએ ઈજાના અનેક ઉઝરડાના નિશાન જોવા મળ્યા હતા. આંતરિક તપાસ સ્પષ્ટપણે નોંધે છે:

'.. પ્રજનન અંગમાં હાઈમેન પટલ ફાટી ગયું હતું. હળવો રક્તસ્ત્રાવ અને સોજો જોવા મળ્યો હતો. યોનિમાર્ગમાં ભીડ હતી અને એક આંગળી દાખલ કરી શકાતી હતી. યોનિમાંથી સફેદ સાવ બહાર આવતો હતો.' ડૉ. ખરે (ફરીયાદપક્ષના સાક્ષી-૯) દ્વારા યોગ્ય રીતે સાબિત કરાયેલ સાત વર્ષની પીડિતાના પોસ્ટમોર્ટમ રિપોર્ટમાં નોંધાયેલા ઉપરોક્ત તારણોને ધ્યાનમાં રાખીને, આરોપીને બળાત્કાર માટે દોષિત ન ઠેરવવાનું કોઈ કારણ નહોતું માત્ર એટલા માટે કે ફરીયાદપક્ષના સાક્ષી-૯ એ તેમની મૌખિક જુબાનીમાં આકસ્મિક નિવેદન આપ્યું હતું કે મૃતકના મૃત્યુ પહેલા તેના પર બળાત્કાર કરવાનો પ્રયાસ કરવામાં આવ્યો હતો. એ માત્ર નોંધી શકાય છે કે ડૉક્ટરે પુષ્ટિ કરી હતી કે ગરદન દબાવીને ગળું રૂંધાવાને કારણે શ્વાસ રૂંધાવાથી મૃતકનું મૃત્યુ થયું હતું અને તમામ ઈજાઓ મૃત્યુ પહેલાની પ્રકૃતિની હતી. અત્રે એ પણ નોંધી શકાય છે કે પોસ્ટ-મોર્ટમ રિપોર્ટ (એક્ઝિબિટ પી-૧૩) માત્ર ડૉ. રાકેશ ખરે (ફરીયાદપક્ષના સાક્ષી-૯) દ્વારા જ નહીં પરંતુ તેમના સાથી ડૉ. આશિષ રાજ દ્વારા પણ તૈયાર કરવામાં આવ્યો હતો અને તેના પર સહી કરવામાં આવી હતી, જેમણે મૃતકના શબપરીક્ષણમાં પણ ભાગ લીધો હતો.

પ. ગમે તે હોય, હવે આપણે અપીલકર્તા વતી કરવામાં આવેલી આગામી દલીલ પર વિચાર કરવો પડશે કે કેસની હકીકતો ગુનાને 'ભાગ્યે જ જોવા મળતા' ગુના તરીકે પ્રસ્થાપિત કરતી નથી અને તેથી આવા કેસમાં નીચલી અદાલતોએ

મૃત્યુદંડની સજા આપવી જોઈતી નહોતી. ઉપરોક્ત દલીલના સમર્થનમાં, વિદ્વાન સિનિયર વકીલે રજૂઆત કરી છે કે ઘટના સમયે આરોપીની ઉંમર માત્ર સત્તાવીસ વર્ષની હતી અને કેદની સજાને કારણે આરોપીમાં સુધારો થવાની અને વધુ પરિપક્વતા પ્રાપ્ત કરવાની તકને નકારી કાઢવા માટે કોઈ સામગ્રી ન હતી. બળાત્કાર સાથે સંકળાયેલી ઈજાઓના આધારે, વિદ્વાન સિનિયર વકીલે રજૂઆત કરી કે નિઃશંકપણે તે એક જઘન્ય અપરાધ હતો કારણ કે પીડિતા માત્ર સાત વર્ષની હતી પરંતુ અતિશય ક્રૂરતાનો કેસ બનાવવા માટે ન તો કોઈ તૂટેલા હાડકાં હતા કે ન તો ક્રૂરતાપૂર્વક ફાટવા વગેરે જોવા મળ્યું હતું. વિદ્વાન સિનિયર વકીલે ફોજદારી કાર્યવાહી સંહિતાની કલમ ૩૧૩ હેઠળ નોંધાયેલા આરોપીના નિવેદનનો સંદર્ભ આપ્યો હતો જેથી દર્શાવી શકાય કે અમુક સમય પહેલાથી આરોપી એકલો રહેતો હતો કારણ કે તેની પત્ની તેને છોડી ગઈ હતી અને તેણે એ પણ સ્વીકાર્યું હતું કે તેની સામે આઈપીસી ની કલમ ૩૫૪ હેઠળ માત્ર એક જ કેસ પડતર હતો. કેટલાક સાક્ષીઓની હાજરીમાં પોલીસ દ્વારા નોંધવામાં આવેલા આરોપીના મેમોરેન્ડમ નિવેદનનો પણ સંદર્ભ આપવામાં આવ્યો હતો જેથી દર્શાવી શકાય કે આવા નિવેદન મુજબ આરોપીએ પીડિતાની જોરથી બૂમો પાડવાના કારણે તેની હત્યા કરી હતી. વિદ્વાન વકીલના જણાવ્યા મુજબ હત્યા ગભરાહટની સ્થિતિમાં કરવામાં આવી હતી અને પૂર્વઆયોજિત કૃત્ય નહોતું અને તેથી, અપીલકર્તા મૃત્યુદંડ સિવાયની કોઈપણ હળવી સજાને પાત્ર છે.

૬. અપીલકર્તા માટે વિદ્વાન સિનિયર વકીલ સુશ્રી અરોરાએ સ્વામી શ્રદ્ધાનંદ (૨) વિ. સ્ટેટ ઓફ કર્ણાટક ના કેસમાં આવેલા ચુકાદા પર આધાર રાખ્યો હતો જેથી એ વાત પર ભાર મૂકી શકાય કે જોકે સ્વામી શ્રદ્ધાનંદની આઈપીસી ની કલમ ૩૦૨ અને ૨૦૧ હેઠળની દોષસિદ્ધિની પુષ્ટિ એ તારણ સાથે કરવામાં આવી હતી કે ગુનો એક નિર્દયી હત્યા હતી, તેમ છતાં આ કોર્ટ મૃત્યુદંડની સજાની પુષ્ટિ કરવા માટે સહમત નહોતી, તે ઘાતકી ગુનાની ચર્ચા કર્યા પછી પણ જેમાં એક શ્રીમંત પરિણીત મહિલા જાળમાં ફસાઈ ગઈ હતી, તેના પતિને છૂટાછેડા આપી આરોપી સાથે લગ્ન કર્યા અને આરોપીની તેની વિશાળ સંપત્તિ માટેની વાસનાને કારણે તેના હાથે મૃત્યુ પામી. તે ભયાનક ગુનાને છુપાવવા માટે દેખીતી રીતે જ મૃતદેહ તેના રહેણાંક મકાનના ભોંયતળિયા નીચે દાટેલો મળી આવ્યો હતો. આવા ગુનામાં, મૃત્યુદંડની સજાને બદલે પર્યાપ્ત સજાના જટિલ મુદ્દા પર વિચાર કરતી વખતે, આ કોર્ટે ઠેરવ્યું કે કોર્ટ પાસે મૃત્યુદંડને આજીવન કેદમાં બદલવાની સત્તા છે અને સાથે એવો નિર્દેશ પણ આપી શકે છે કે દોષિતને તેના બાકીના જીવન માટે જેલમાંથી મુક્ત કરવામાં આવશે નહીં. યુનિયન ઓફ ઈન્ડિયા વિ. વી. શ્રીહરન ઉર્ફે મુરગન અને અન્યના કેસમાં બંધારણીય બેંચના ચુકાદાને પણ ટાંકવામાં આવ્યો છે જેથી એ દર્શાવી શકાય કે સ્વામી શ્રદ્ધાનંદ (૨) (ઉપર મુજબ) ના કેસમાં આવેલા ચુકાદાને મંજૂરી આપવામાં આવી છે અને અનુસરવામાં આવ્યો છે. આ ચુકાદાના ફક્ત ૮૯ અને ૯૦ માં એ સમજાવવામાં આવ્યું હતું કે આજીવન કેદનો અર્થ દોષિત વ્યક્તિનો સમગ્ર જીવનકાળ થાય છે અને તેથી કોઈ કેસની હકીકતોમાં મૃત્યુદંડની સજાને સમર્થન ન આપતી વખતે,

આ કોર્ટ આજીવન કેદની સજા ફટકારવાની તેની સત્તાનો ઉપયોગ કરતી વખતે, એ સમયગાળો સ્પષ્ટ કરી શકે છે કે જ્યાં સુધી આજીવન કેદની સજા અકબંધ રહેવી જોઈએ જેથી તે આચરવામાં આવેલા ગુનાની પ્રકૃતિના પ્રમાણમાં હોય.

૭. રાજ્ય વતી કરવામાં આવેલી રજૂઆતો પર હવે પછી વિચાર કરવામાં આવશે, પરંતુ તમામ રજૂઆતોને ધ્યાનમાં રાખતા, એ સ્પષ્ટ છે કે **સ્વામી શ્રદ્ધાનંદ (૨)** (ઉપર મુજબ) અને **શ્રીહરન** (ઉપર મુજબ) ના બંધારણીય બેંચના ચુકાદાના આધારે અપીલકર્તાના વિદ્વાન સિનિયર વકીલ દ્વારા કરવામાં આવેલી દલીલનો કોઈ વિરોધ નથી. તે દૃષ્ટિએ અને અન્યથા પણ અમે તે ચુકાદાઓમાં વ્યક્ત કરેલા મંતવ્યો સાથે આદરપૂર્વક સંમત છીએ. એક છેડે મૃત્યુદંડની સજા અને બીજા છેડે આજીવન કેદના નામે માત્ર ૧૪ વર્ષની વાસ્તવિક કેદ વચ્ચેના અંતરને દૂર કરવાની ન્યાયિક નવીનતા, અમારા મતે તે ચુકાદાઓમાં સમજાવ્યા મુજબ એક પ્રશંસનીય હેતુ સિદ્ધ કરે છે અને ભારતીય દંડ સંહિતા અથવા ફોજદારી કાર્યવાહી સંહિતામાં કાયદાના કોઈપણ સકારાત્મક આદેશનું ઉદ્ધંધન કરતી નથી. તેથી, કોઈપણ કેસમાં સંપૂર્ણ ન્યાય કરવા માટે, આ કોર્ટ ચોક્કસપણે ભારતના બંધારણના અનુચ્છેદ ૧૪૨ ના આધારે પણ ઉપરોક્ત ચુકાદાઓમાં નિર્ધારિત કાયદાને અનુસરી શકે છે. ઉપરોક્ત ચુકાદાઓમાં પ્રતિબિંબિત નવીન અભિગમ, એક તરફ દોષિતને યોગ્ય કેસોમાં મૃત્યુદંડમાંથી મુક્ત થવામાં મદદ કરે છે, તો બીજી તરફ તે એ સુનિશ્ચિત કરીને સમાજ સહિત પીડિતની વાજબી

ચિંતાઓનું ધ્યાન રાખે છે કે આજીવન કેદનો અર્થ વાસ્તવમાં આખા કુદરતી જીવન માટે અથવા કોઈ ચોક્કસ કેસની હકીકતોના પ્રકાશમાં કોર્ટ દ્વારા દર્શાવ્યા મુજબના ઓછા પ્રમાણમાં કેદ થશે. કારણ કે યોગ્ય કેસોમાં આવા અભિગમને કારણે ખરેખર કોઈ પક્ષકારને નુકસાન થતું નથી, અપીલકર્તા દ્વારા કરવામાં આવેલી રજૂઆતો સ્વીકારવામાં અમને કોઈ સંકોચ નથી. તેથી કાયદાનો પુનરોચ્ચાર કરવામાં આવે છે કે યોગ્ય કેસોમાં જ્યાં આ કોર્ટ મૃત્યુદંડની સજા જાળવી રાખવામાં અચકાતી હોય, ત્યાં તે આદેશ આપી શકે છે કે દોષિત સમગ્ર કુદરતી જીવન માટે અથવા સ્પષ્ટ કર્યા મુજબની ઓછી હદ સુધી કેદ ભોગવશે.

૮. રાજ્યના વિદ્વાન વકીલે મૃત્યુદંડની સજાને સમર્થન આપવા માટે સખત પ્રયાસ કર્યો છે. તેમના મતે રાજેન્દ્ર પ્રહલાદરાવ વાસનિક વિ. સ્ટેટ ઓફ મહારાષ્ટ્ર અને શંકર કિસનરાવ ખાડે વિ. સ્ટેટ ઓફ મહારાષ્ટ્ર ના કેસમાં આપેલા ચુકાદાઓ તે સંબંધિત પરિબલોને સૂચિબદ્ધ કરે છે જેને મૃત્યુદંડની સજા આપવા અથવા સમર્થન આપવા માટે જોવા અને તપાસવા જોઈએ. તેમણે ફૂરતા, પીડિતાની લાચારી, ઉશ્કેરણી વગરના અને પૂર્વઆયોજિત હુમલાની સાથે સાથે કોઈ ચોક્કસ ફૂર અથવા જઘન્ય અપરાધના સંદર્ભમાં સામાજિક ચિંતા જેવા પરિબલો પર પ્રકાશ પાડ્યો. તેમના મતે આ કેસની હકીકતો ફૂરતા, પીડિતાની લાચારી તેમજ ઉશ્કેરણી વગરના અને હુમલો કરવાના પૂર્વઆયોજિત ઇરાદાને દર્શાવે છે. રાજ્યના વિદ્વાન વકીલે કેટલાક અન્ય કેસોનો પણ સંદર્ભ આપ્યો જ્યાં આ કોર્ટ

દ્વારા તે કેસોની વિશિષ્ટ હકીકતોના આધારે મૃત્યુદંડની સજાની પુષ્ટિ કરવામાં આવી હતી. કારણ કે મોટી સંખ્યામાં એવા ચુકાદાઓ છે કે જે તે કેસોની વિશિષ્ટ હકીકતોના આધારે કાં તો મૃત્યુદંડની પુષ્ટિ કરે છે અથવા તેને આજીવન કેદમાં ફેરવે છે, આ વર્તમાન કેસની હકીકતોમાં મૃત્યુદંડની સજાને સમર્થન આપવું જોઈએ કે ઘટાડવી જોઈએ તે મુદ્દાને નક્કી કરવા માટે તે ચુકાદાઓ પર વિચાર કરવો કોઈ વાસ્તવિક મદદરૂપ થશે નહીં.

૯. હરીફ રજૂઆતો તેમજ જે ચુકાદાઓ પર આધાર રાખવામાં આવ્યો છે તેના પર વિચાર કર્યા પછી, અમારો સુવિચારિત અભિપ્રાય છે કે આ કેસની હકીકતો અપીલકર્તાની મૃત્યુદંડની સજાને સમર્થન આપવા માટે 'ભાગ્યે જ જોવા મળતા' કેસનું નિર્માણ કરતી નથી. તેથી મૃત્યુદંડની સજા કાયમ રાખવામાં આવી નથી. સમગ્ર કુદરતી જીવનની કેદમાંથી યોગ્ય સમયગાળો શું હશે જે અપીલકર્તાએ જેલમાં વિતાવવો જ જોઈએ તે પ્રશ્નનો જવાબ આપવો સરળ નથી. અપીલકર્તાના વિદ્વાન વકીલની રજૂઆતો મુજબ જેલના સળિયા પાછળ કુલ ૨૦ વર્ષનો વાસ્તવિક સમયગાળો વર્તમાન કેસમાં ન્યાયના હેતુઓને સિદ્ધ કરશે. આનાથી વિપરીત, રાજ્યના વિદ્વાન વકીલે સમગ્ર કુદરતી જીવન માટે દલીલ કરી છે.

૧૦. આ ઘટના વર્ષ ૨૦૧૧ ની છે જ્યારે અપીલકર્તા લગભગ ૨૭ વર્ષનો હોવાનું કહેવાય છે. એ હકીકતને ધ્યાનમાં રાખીને કે મૃતક, એક લાચાર બાળક અપીલકર્તાના હાથે વાસનાના ગુનાનો શિકાર બની હતી અને જો અપીલકર્તાને આજીવન કેદની સામાન્ય મુદત જે અમુક હેતુઓ માટે ૧૪ વર્ષ ગણવામાં આવે છે તે પૂર્ણ કર્યા પછી જેલમાંથી બહાર આવવાની મંજૂરી આપવામાં આવે તો આવા ગુનાનું પુનરાવર્તન થવાની સંભાવના હોઈ શકે છે, અમારો અભિપ્રાય છે કે અપીલકર્તાને આજીવન કેદની સજા ફટકારવી જોઈએ અને સાથે વધુ નિર્દેશ આપવો જોઈએ કે તે જેલમાં ૨૫ વર્ષની વાસ્તવિક કેદની મુદત પૂર્ણ ન કરે ત્યાં સુધી તેને મુક્ત કરવામાં આવશે નહીં. સજામાં આ ફેરફાર સાથે, અપીલકર્તાની અપીલો ફગાવી દેવામાં આવે છે.

અપીલો ફગાવી દેવામાં આવી.

દેવિકા ગુજરાલ

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.